

Pestprotocol

Inleiding.....	2
Uitgangspunten.....	3
Wat is pesten?	4
KIVA; onze basisaanpak	5
• Scholing teamleden	6
• KIVA lessencyclus; onze preventie	7
• Vormgeving lessenaanbod	9
• Onze gerichte aanpak bij signalen van pesten	10
• KIVA-team.....	11
• Steungroep-aanpak	12
• Herstel-aanpak.....	13
• De communicatie met ouders bij incidenten en pesten	15
Toezicht; zichtbaar en bereikbaar	17
Sanctiemaatregelen als de gerichte aanpak niet werkt	18
De rol van / opdracht voor de ouders	19

Onderzoek wijst uit dat pesten een frequent voorkomend probleem op scholen is. In het pestprotocol is vastgelegd dat wij pestgedrag op school niet accepteren. Door het vroegtijdig signaleren van pestgedrag kan een adequate oplossing worden gezocht, waardoor dit onwenselijke gedrag meestal te voorkomen is.

CBS Het Anker wil alle kinderen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich harmonieus en op een prettige, positieve wijze kunnen ontwikkelen. De leerkrachten bevorderen deze ontwikkeling, door het scheppen van een veilig klimaat in een prettige werksfeer in de klas en op het schoolplein. Een duidelijke regel daarbij is dat kinderen met respect met elkaar om dienen te gaan.

De school neemt, middels dit protocol, expliciet stelling tegen pestgedrag en treft concrete maatregelen wanneer pestgedrag toch voorkomt.

In september 2014 is Het Anker KiVa-school geworden. Veel van de volgende informatie komt dan ook overeen met de website van KiVa.

Dit beleid is tot stand gekomen in overleg met leerkrachten en vastgesteld door de medezeggenschapsraad.

November 2015

1. Binnen onze school werken we aan een veilig pedagogisch klimaat en hierbinnen wordt pesten als ongewenst gedrag ervaren en in het geheel niet geaccepteerd.
2. De school heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken.
3. Als pesten en pestgedrag plaatsvindt, ervaren we dat als een probleem op onze school voor zowel de leerkrachten, als de ouders, de kinderen, de gepeste kinderen, de pesters en de 'zwijgende' groep kinderen.
4. Leerkrachten en (hulp)ouders moeten alert zijn op pestgedrag in algemene zin. Indien pestgedrag optreedt, moeten leerkrachten en (hulp)ouders duidelijk stelling en actie ondernemen tegen dit gedrag. De verantwoordelijkheid blijft te allen tijde liggen bij de leerkrachten.
5. Wanneer pesten wordt gesignaleerd, voert de school het pestprotocol uit.
6. Dit pestprotocol wordt door het hele team en de oudergeleding van de MR onderschreven en vormt als zodanig een onderdeel van het beleid van de school als weergegeven in het schoolplan en schoolgids.

Voorbeeldfunctie:

Naast de 6 hierboven genoemde uitgangspunten is het goede voorbeeld van de leerkrachten - en thuis de ouders - van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten en ouders horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

In onze aanpak proberen we alle bovenstaande uitgangspunten vorm te geven. De basis van onze aanpak vormt het Finse antipestprogramma KIVA. Voordat we de inhoud van dit programma beschrijven, wordt kort ingegaan op de vraag: Wat is pesten?

Pesten kan op verschillende manieren gebeuren:

- **Fysiek:** door iemand te slaan, duwen, schoppen;
- **Materieel:** door iemand zijn geld of een ander eigendom af te pakken of kapot te maken;
- **Verbaal:** door iemand uit te schelden, belachelijk te maken, te beledigen, te bedreigen of iemand te dwingen iets tegen de eigen zin te doen;
- **Relationeel:** door iemand buiten te sluiten, te negeren of leugens of geruchten / roddels over een ander te verspreiden;
- **Digitaal (cyberpesten):** door gemene of beledigende berichten, telefoontjes of afbeeldingen via het mobieltje of de computer te sturen;
- **Discriminatie:** door scheldwoorden, opmerkingen of gebaren te maken die betrekking hebben op ras, huidskleur, religie of seksuele oriëntatie.

Slachtoffers worden doorgaans op verschillende manieren gepest!

Wanneer spreken we van pesten?

1. Pesten onderscheidt zich van incidentele conflicten of ruzies doordat het herhaaldelijk / stelselmatig plaatsvindt;
2. Pesten doet zich voor tussen kinderen die ongelijk zijn in kracht, macht of sociale status.

Kortom: er is sprake van systematisch misbruiken van de macht!

Pesten is een groepsproces

Pesten is een groepsproces. Niet alleen de pester en het slachtoffer maar ook buitenstaanders spelen een belangrijke rol bij het pesten als onderdeel van het probleem (maar ook als onderdeel van de oplossing). Er zijn veel signalen die erop kunnen duiden dat een kind wordt gepest. Deze signalen kunnen duiden op pesten, maar dat hoeft niet. Belangrijk is dat het gaat om verandering van het gedrag van een kind.

Pesten heeft negatieve gevolgen voor alle betrokkenen:

- Pestslachtoffers zijn vaak angstig, eenzaam en hebben vaker last van depressies dan kinderen die niet worden gepest. Sommige van deze gevolgen zijn op latere leeftijd nog steeds merkbaar; Volwassenen die in hun schooltijd gepest zijn, hebben veelal een lager zelfbeeld dan mensen die nooit zijn gepest. Ze vinden het vaak moeilijker om andere mensen te vertrouwen en hebben een grotere kans om psychische problemen te krijgen.
- Klas- / groepsgenoten die getuigen zijn, ondervinden ook negatieve effecten van het pesten in de groep; zij voelen zich schuldig omdat ze niet hebben ingegrepen.
- Pesters ontwikkelen hun sociale vaardigheden minder met als gevolg dat zij op de langere termijn, op latere leeftijd in bepaalde situaties eerder agressie zullen gebruiken.

Centraal binnen ons antipestbeleid staat het KIVA-programma.

Dit van oorsprong succesvolle Finse anti-pestprogramma bestaat uit de volgende 7 onderdelen:

1. **Scholing** van een deel van de teamleden: een basiscursus en terugkomdagen voor de leerkrachten van groep 5/6 (en hoger) + KIVA-teamleden
2. Een **lessencyclus** van 2x 10 lessen voor groep 5 t/m 8 met een handleiding, waarin kinderen inzicht krijgen in hoe pesten werkt en wat ze er zelf tegen kunnen doen;
3. Het inrichten van een **KIVA team**, bestaande uit een drietal geschoolde leerkrachten. Dit KIVA-team heeft als hoofdtaak samen met de groepsleerkracht de voorkomende gevallen van pesten te onderzoeken en op te lossen - zie punt 4;
4. Een basis aanpak bij pestproblematiek, de zogenaamde **steungroepaanpak** - die uitgaat van de volgende twee uitgangspunten:
  - het beïnvloeden van het groepsproces;
  - de "no-blame-approach", d.w.z. dat er geen schuldigen aangewezen worden en er ook niet gestraft wordt.Het KIVA-team zoekt voor de gepeste leerling een "steungroep" die de "opdracht" krijgt / gevraagd wordt de gepeste leerling te ondersteunen; het stoppen van het pesten wordt tot een gezamenlijke zorg gemaakt.
5. Een **herstelaanpak**, wanneer de steungroepaanpak niet werkt, waarbij de pester een plan van aanpak schrijft;
6. **Zichtbaar toezicht** tijdens de vrije speelmomenten / pauzes; alle teamleden en hulpouders dragen op het plein een (KIVA-)hes, zodat zij herkenbaar en zichtbaar zijn.
7. Om het pesten in de school en klassen goed in beeld te brengen is een **monitoringsinstrument** een onderdeel van KIVA.

Periodiek (tenminste eens per drie jaar) wordt het beleid tegen pesten geëvalueerd.

In de volgende hoofdstukken wordt kort toegelicht hoe de verschillende onderdelen vorm krijgen bij ons op school.

Leerkrachten moeten kennis hebben van pesten; hoe kan ik pesten herkennen, welke rol speelt de groep bij het pesten en hoe kan ik de groepsdynamiek in de klas positief beïnvloeden (inzet van de pester, de helpers en de populaire leerlingen).

Vanuit "KIVA" worden jaarlijks scholingsbijeenkomsten georganiseerd.

- De school zorgt ervoor dat elk schooljaar tenminste alle leerkrachten van groep 5 t/m 8 de basiscursus hebben gevolgd of in dat schooljaar gaan volgen;
- De school zorgt ervoor dat de KIVA-teamleden tenminste de volgende scholing hebben gevolgd en volgen:
  - De basiscursus;
  - De specifieke training voor KIVA-teamleden bij aanvang van hun deelname aan het KIVA-team;
  - De terugkomdagen die jaarlijks voor KIVA-teamleden worden georganiseerd.

KIVA is een preventief antipestprogramma. De nadruk ligt op het voorkomen van pesten. De belangrijkste algemene maatregel die hiervoor wordt ingezet zijn de KIVA-lessen. Het belangrijkste doel van de KIVA-lessen is kinderen ervan bewust te maken hoe belangrijk de rol van de groep is bij het voorkomen en stoppen van pesten. Daarnaast wordt geprobeerd om empathie op te wekken voor gepeste medeleerlingen en om veilige manieren te bieden om slachtoffers te steunen en te helpen. De bedoeling is om leerlingen zo ver te krijgen dat ze in plaats van de pester, degene die gepest wordt, gaan steunen en laten merken dat ze het pesten afkeuren.

Het ophouden van pesten is gebaseerd op bewustwording en een verandering in de norm van de hele groep. Het doel is om de afzonderlijke kinderen in de groep te helpen het sociale dilemma bij pesten op te lossen: **Moet ik doen, wat ik zelf juist vind of wat anderen van mij verwachten?**

De KIVA-lessen hebben de volgende kenmerken:

1. **Het kind is het uitgangspunt.** D.w.z. dat de leerkracht geen kant-en-klare en "correcte" antwoorden geeft, maar dat de leerlingen worden aangemoedigd zelf na te denken over de thema's die behandeld worden;
2. **De lessen zijn functioneel.** Dit houdt in dat vaardigheden en groepsprocessen via uiteenlopende oefeningen inzichtelijk worden gemaakt en dat er sprake is van leren door te doen;
3. **De lessen zijn veelzijdig.** Dat wil zeggen dat de lessen geen kopieën van elkaar zijn. De thema's worden op veel verschillende manieren behandeld en binnen een les wordt op uiteenlopende manieren gewerkt.

In totaal zijn er 2x 10 lessen van 90 minuten = 2x 20 lessen van 45 minuten.

De thema's van de lessencyclus zijn:

1. Iedereen verdient respect
2. In de groep
3. Wat is communicatie?
4. Herken pesten!
5. Verborgen vormen van pesten
6. Gevolgen van pesten
7. Pesten en de groep
8. De groep verzet zich tegen pesten
9. Wat kan ik doen als ik wordt gepest?
10. KIVA- we doen het samen!

Een onderdeel van de lessencyclus is het KIVA-computerspel. Het doel van dit spel is leerlingen:

- informatie te bieden over pesten - IK WEET
- verschillende vaardigheden te oefenen - IK KAN
- te stimuleren om de geleerde vaardigheden in de praktijk te brengen - IK DOE

Het spel en de spelregels zijn te vinden op de website: www.kivaschool.nl

Elke leerling van groep 5 t/m 8 heeft een eigen wachtwoord. Dit wachtwoord hebben ze nodig om het spel te kunnen spelen. Het spel kan zowel op school als thuis gespeeld worden.

KIVA-contract

De inhoud van lessencyclus leidt uiteindelijk tot het zogenaamde KIVA-contract. Dit wordt stapsgewijs opgebouwd. Na iedere les wordt de centrale boodschap van die les in een concrete regel samengevat.

De KIVA-regels van het KIVA-contract zijn:

1. We doen aardig tegen elkaar en behandelen anderen met respect;
2. We maken er samen een fijne groep van
3. We praten met elkaar (en gebruiken daarbij ik-taal)
4. We willen dat pesten stopt
5. We willen dat ook verborgen pesten stopt
6. We houden er rekening mee dat pesten heel lang pijn doet
7. We zeggen tegen pesters; Stop ermee.
8. We helpen gepeste kinderen
9. We lossen pesten als groep op
10. We blijven ons houden aan dit KIVA-contract

Aan het einde van de lessencyclus wordt het KIVA-contract officieel ondertekend door de groepsleerkracht en de leerlingen.

De lessencyclus richt zich primair op groep 5 en 6. Tijdens het eerste schooljaar bleek dat de lessen veel tijd vragen. Dit betekent dat we er voor kiezen om de 10 lessen van 90 minuten te verspreiden over 20 lessen van 45 minuten.

De KIVA-lessen komen in plaats van de lessen Leefstijl. Gemiddeld heeft een schooljaar 40 schoolweken. Met de KiVa-lessen is er een minimaal aanbod van 20 lessen, verspreid over het schooljaar. De leerkrachten van groep 5/6 zoeken voor de overige 20 lesweken een aanbod uit Leefstijl uit die zij goed vinden aansluiten bij de KIVA-Lessen.

De leerkrachten van groep 7 en 8 herhalen (delen van) de KIVA-lessen naast het reguliere aanbod van Leefstijl. Er wordt dan gekeken waar de groep behoefte aan heeft en daarop wordt ingespeeld.

Daarnaast starten we schoolbreed het nieuwe schooljaar met de Gouden Weken, die een vervolg krijgen in de Zilveren Weken na de Kerstvakantie.

Om het pesten in de klas goed in beeld te brengen is een monitoringsinstrument een onderdeel van KiVa. De kinderen van de groepen 5 t/m 8 vullen daarbij 2x per jaar zelf een vragenlijst in met vragen over pesten, maar ook over hun welbevinden, de mate waarin ze school leuk vinden, hoe zij zelf vinden dat het gaat op school etc. Vanuit KIVA vindt een terugkoppeling plaats over deze gegevens. Leerkrachten zijn hierdoor in staat nog gericht bezig te gaan met het aanpakken van pesten.

Ondanks de algemene aanpak om pesten te voorkomen, kan het gebeuren dat er tussen leerlingen vervelend gedrag (ruzies of conflicten) ontstaat of dat er gepest wordt.

Hoe komen de signalen binnen?

De signalen over vervelend gedrag / pesten kunnen op verschillende manieren binnenkomen:

- via de leerling die last heeft van het vervelende gedrag / pesten, of via zijn / haar ouders;
- via klasgenootjes of hun ouders;
- via de leerkrachten die het signaleren.

Om er voor te zorgen dat kinderen durven melden, hebben we de volgende twee regels in onze algemene school- en pleinafspraken opgenomen:

- *Als je ruzie hebt met een ander of je wordt gepest, probeer het dan uit te praten. Lukt dat niet, meld je dat bij de groepsleerkracht; hij of zij kan jullie dan helpen. Je kunt ook naar een leerkracht van het KIVA-team gaan.*
- *Alle leerlingen zijn verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep. Als je ziet dat een kind gepest wordt, dan vertel je dat aan je groepsleerkracht. Dat is geen klikken!*

Hoe duiden we de signalen en wat doen we vervolgens?

Wanneer er signalen van vervelend gedrag, ruzies, conflicten of pesten binnenkomen, kunnen die op twee manieren worden geduid:

1. De signalen van vervelend gedrag worden niet als pesten gezien, d.w.z. dat het niet herhaaldelijk voorkomt en er geen sprake is van een machtsongelijkheid. In zo'n geval helpt de groepsleerkracht de kinderen de ruzie, het conflict of plagen op te lossen en wordt er ook samen gekeken hoe het in de toekomst voorkomen kan worden.
2. De signalen van vervelend gedrag worden wel als pesten gezien.
  - a. In zo'n geval kan de groepsleerkracht eerst proberen om samen met de leerlingen tot een oplossing te komen.
  - b. Lukt dit niet, of is de veiligheid in de groep niet goed gegarandeerd, dan volgt een **gerichte aanpak** in een klein groepje onder begeleiding van het KIVA-team.
    - In eerste instantie wordt de zogenaamde **Steungroep-aanpak** ingezet.
    - Wanneer deze aanpak niet effectief blijkt, wordt vervolgens de **Herstel-aanpak** gehanteerd.
    - Mocht uiteindelijk blijken dat door deze gerichte aanpak het pesten nog niet stopt, dan worden door de directie uiteindelijk **sanctiemaatregelen** getroffen.

Het KIVA-team is een werkgroep bestaande uit drie geschoolde teamleden. De **taken** van het KIVA-team zijn:

- leerkrachten adviseren bij het uitvoeren van de KIVA-lessen;
- de aangemelde pestproblemen onderzoeken en oplossen; en
- zo nodig externe hulp inschakelen voor pesters, slachtoffers of de hele klas.

De leden van het KIVA-team zijn **verantwoordelijk voor**:

- het op de juiste manier uitvoeren van de steungroep-aanpak en eventuele herstelaanpak;
- het documenteren van de uitvoering en resultaten van de twee gerichte aanpakken.
- het inschakelen van de directie indien de hierboven genoemde gerichte aanpak niet werkt.

Samenstelling KIVA-team

Het huidige KIVA-team bestaat uit 3 teamleden:

- Lisette Ellens, leerkracht groep 5;
- Sandra Neinhuis, leerkracht groep 5;
- Anneke Sijtsema, leerkracht groep 8, bovenbouwcoördinator en tevens vertrouwenscontactpersoon van onze school.

De leden van het KIVA team hebben hier binnen hun aanstellingsomvang schooltaakuren voor, waardoor het voor hen mogelijk is om, eventueel onder schooltijd, gesprekken met slachtoffers, steungroepteams en bij de herstelaanpak ook met de individuele pesters te voeren.

Verslaglegging KIVA-team

Het KIVA-team legt haar bevindingen en interventies rond aangemelde pestgevallen digitaal vast in ParnasSys.

Steungroepaanpak gericht op het beïnvloeden van de groepsdynamiek

Bij de steungroepsaanpak wordt geprobeerd het stoppen van pesten tot een gezamenlijke zorg te maken. Er wordt een steungroep opgericht die gaat proberen de situatie van het gepeste kind te veranderen.

Stappenplan gerichte aanpak - steungroep:

1. Screening: Is er sprake van pesten? Door de groepsleerkracht wordt een screeningsformulier ingevuld

Uitkomst: Er is sprake van een ruzie, conflict of plagen, maar dit wordt niet geduid als pesten => De groepsleerkracht helpt de leerlingen om tot een oplossing te komen. Daarbij wordt samen gekeken hoe het vervelende gedrag in de toekomst kan worden voorkomen.

Uitkomst: Er is sprake van pesten => De groepsleerkracht meldt de situatie aan bij het KIVA-team

2. Een lid van het KIVA-team, niet zijnde de eigen groepsleerkracht, voert een gesprek met de gepeste leerling om een beeld te krijgen van wat er is gebeurd, hoe lang het pesten als voortduurt, en wie er bij zijn betrokken. Ook wordt gekeken welke kinderen het gepeste kind zouden kunnen helpen of steunen.
3. Met de informatie uit het gesprek met de leerling wordt een steungroep geformeerd, bestaande uit zowel kinderen die de leerling pesten als kinderen die hem / haar kunnen ondersteunen. Let wel! De "pesters" wordt niet verteld dat zij in de steungroep zijn geplaatst omdat zij de betrokken klasgenoot pesten;
4. Eén of twee KIVA-teamleden, niet zijnde de eigen groepsleerkracht(en), voert een gesprek met de steungroep die bij elkaar wordt geroepen om de gepeste leerling te gaan helpen. De verantwoordelijkheid voor het oplossen van pesten wordt aan de kinderen in de steungroep gegeven.
5. Binnen een week, maximaal twee weken, na de steungroep bijeenkomst wordt afzonderlijk met de gepeste leerling en de steungroep geëvalueerd. Is de situatie verbeterd?
6. Als de situatie niet is verbeterd, kan een tweede ronde gesprekken met de steungroep worden gevoerd. Daarnaast kan er ook voor worden gekozen om een andere steungroep samen te stellen.
7. Wanneer de situatie na twee rondes nog niet is verbeterd, wordt de **Herstel-aanpak** ingezet!

Herstelaanpak gericht op de kinderen die blijven pesten

De herstelaanpak is in feite de laatste stap binnen onze gerichte aanpak en wordt alleen in uitzonderlijke situaties gebruikt. Alvorens deze aanpak wordt ingezet, wordt daarom eerst goed bekeken / geëvalueerd, waarom de steungroepaanpak niet tot de gewenste resultaten heeft geleid:

- Is de steungroepaanpak wel goed uitgevoerd?
- Zou een extra ronde van de steungroepaanpak nog tot succesvolle resultaten kunnen leiden?
- Is het mogelijk om met een nieuwe samenstelling van de steungroep het pesten wel te laten stoppen?

Alleen als het echt niet mogelijk is om het pesten met (een deel van de groep) op te lossen, wordt gekozen voor de herstelaanpak en wordt de verantwoordelijkheid als het ware teruggenomen van de leerlingen.

Wat houdt de herstelaanpak in?

Bij de herstelaanpak wordt de "no-blame-approach" los gelaten. De aanpak richt zich op de individuele kinderen die blijven pesten en bestaat er uit dat met deze individuele pesters een plan van aanpak wordt opgesteld, welke ondertekend wordt door de pester, de ouders / verzorgers van de pester en de ouders van de leerling die gepest wordt.

Stappenplan gerichte aanpak - herstel:

1. Uit de evaluaties met het slachtoffer en de steungroep blijkt dat ondanks de gemaakte afspraken er toch kinderen zijn die doorgaan met pesten en die dus niet ontvankelijk zijn voor de steungroepaanpak.
2. Met de individuele pesters wordt een gesprek gevoerd door de KIVA-teamleden (bij voorkeur 2 KIVA-leden). In dit individuele gesprek wordt duidelijk gemaakt dat het KIVA-team op de hoogte is van het pesten van de kinderen en dat dit onmiddellijk moet stoppen. De school tolereert niet dat er wordt gepest.
Wanneer het meerdere pesters betreft worden de gesprekken bij voorkeur direct achterelkaar gepland, zodat de pesters niet tussendoor met elkaar kunnen spreken en zich voorbereiden op het gesprek en mogelijk een defensieve houding aannemen.
3. De kinderen krijgen de opdracht hun gedrag te veranderen en dit te beschrijven in een herstelplan. In dit herstelplan beschrijven de kinderen kort wat zij hebben gedaan, en daarna wat zij gaan doen om ervoor te zorgen dat de sfeer in de groep beter wordt. De KIVA-teamleden ondersteunen de leerling bij het reflecteren op het vertoonde negatieve gedrag en helpen positief gedrag uit te proberen. (Pesters kunnen bijvoorbeeld ook aangeven wie binnen de groep hen zou kunnen helpen om het nieuwe positieve gedrag uit te voeren / te versterken). Ook wordt er in het plan aandacht besteed aan hoe de pester de "schade" kan herstellen (excuus maken is daar een onderdeel van). De pester ondertekent zijn/haar eigen herstelplan.
4. Zowel de ouders van de pester als van het slachtoffer worden op de hoogte gesteld van het gemaakte plan en ondertekenen dit.

5. Eén a twee weken na de individuele gesprekken (en ondertekening) volgt een evaluatie met de gepeste leerling / het slachtoffer.
6. Als blijkt dat de pester(s) zich niet aan het plan houden, worden de ouders op school uitgenodigd en wordt besproken welke maatregelen er nu genomen gaan worden. Het pestende kind heeft dan laten zien zich niet aan de basisafspraken te houden en er ook onvoldoende aan gewerkt om dit wel te kunnen. De **Sanctiemaatregelen** zijn dan aan de orde.

In beginsel is de herstelaanpak gericht en gekoppeld aan één specifieke situatie / slachtoffer.

Afgesproken is echter dat wanneer (binnen een redelijke termijn) een pester voor de derde keer in een steungroep geplaatst wordt omdat hij / zij benoemd wordt als pester (maar telkens richting anderen), direct overgegaan wordt tot de herstelaanpak. Deze leerling wordt direct aangesproken op het feit dat hij (één van) de benoemde pester(s) is, en moet direct een herstelplan schrijven.

Wanneer worden ouders over wat geïnformeerd en op welke wijze?

Bij incidenten:

Overall waar groepen mensen en kinderen bij elkaar zijn, komen wel eens ruzies, conflicten en plagerijen voor. Niet elke ruzie, conflict of plagerij is meteen ook pesten (zie **Wat is pesten?**). Altijd elk incident of ruzie melden bij ouders is niet reëel en ook ineffectief. Tegelijkertijd is nooit melden ook onverantwoord en irreëel. Het is niet goed mogelijk precieze criteria te formuleren over wanneer ouders wel of niet geïnformeerd moeten worden. Wel is duidelijk dat de ernst en de impact van een incident, maar ook de frequentie waarmee een incident zich voordoet, hierbij een rol spelen. Per situatie zal de groepsleerkracht dus een afweging moeten maken. Ook de wijze waarop gecommuniceerd wordt, zal per geval verschillen. In het ene geval kan dit per mail, in het andere geval is telefonisch contact of een persoonlijk gesprek meer passend.

Nb. Ook wanneer een steungroepaanpak loopt, geldt de hierboven beschreven algemene afspraak rond het al dan niet melden ruzies, conflicten, etc.

Bij pesten:

Wanneer na signalen, uit de screening blijkt dat er sprake is van pesten, wordt de gerichte aanpak ingesteld:

Steungroep aanpak

- Uiteraard worden de ouders van de gepeste leerling op de hoogte gesteld, wanneer besloten wordt tot het instellen van een steungroep voor hun zoon of dochter. Dit vindt altijd plaats in de vorm van een persoonlijk (telefonisch) gesprek. (Vaak zijn er ook al gesprekken geweest met de ouders). Daarbij wordt de werkwijze en in het bijzonder de steungroepaanpak toegelicht.
- De ouders van de kinderen die in de steungroep participeren worden heel bewust niet door de school geïnformeerd. Dit om de aangemerkte "pesters" die ook zitting hebben in de steungroep een kans te geven hun gedrag zelf te veranderen; de steungroepaanpak kan alleen dan ten volste tot z'n recht komen. Het is aan de kinderen zelf om te bepalen of ze het wel of niet aan hun ouders vertellen dat ze zitting hebben in een steungroep.

Nb. Tijdens de 10 minutengesprekken - 3 x per jaar - worden naast de cognitieve vorderingen ook het sociaal welbevinden en gedrag van de leerling met de ouders gesproken. Tijdens dit gesprek melden de groepsleerkrachten wel dat een leerling succesvol aan een steungroep heeft deelgenomen.

Herstelaanpak

- Bij onvoldoende resultaat wordt de herstelaanpak ingesteld. De ouders van de gepeste leerling worden daarover geïnformeerd.
- Ook de ouders van de pester(s) worden geïnformeerd, direct nadat de betrokken pester(s) zelf door het KIVA-team op het eigen gedrag is (zijn) aangesproken. Dit vindt plaats in een persoonlijk gesprek na een telefonische of eventuele uitnodiging per mail.

De ouders wordt uitgelegd dat in de weken daarvoor hun zoon / dochter deelgenomen heeft aan een steungroep, maar dat desondanks het pestgedrag niet is gestopt. (Dan wel dat een leerling voor de derde keer als genoemde "pester" is aangemerkt door een leerling die gepest wordt en reeds twee keer in een steungroep heeft gezeten).

- De ouders van de pester, maar ook de ouders van de gepeste leerling ondertekenen het herstelplan van de leerling(zie stap 4 in de Herstel-aanpak),

Sanctiemaatregelen:

- Er worden geen sanctiemaatregelen ingesteld voordat een herstelaanpak is ingezet. Er is inmiddels al contact met de ouders over het pestgedrag.

Pesten speelt zich veelal af buiten het directe gezichtsveld van betrokken volwassenen. In school is dit veelal tijdens de vrijere situaties, op het plein, tijdens de pauzes, of wanneer de leerkracht net even het lokaal uit is. Om pesten te voorkomen is goed zichtbaar toezicht van groot belang.

M.b.t. het toezicht zijn de volgende afspraken gemaakt:

- Tijdens de (middag)pauzes en een kwartier voor schooltijd houden leerkrachten verspreid over het plein toezicht. De toezichthouders / pleinwachten zijn goed zichtbaar doordat zij een fluorescerende (KIVA-)hes dragen.
- Bij het omkleden voor en na de gymnastieklessen wordt zo mogelijk toezicht in beide kleedkamers gehouden door de groepsleerkracht, een ander teamlid en/of stagiaire. Vanaf groep 7 wordt in beginsel bij de meisjes alleen toezicht gehouden door een vrouwelijk personeelslid / stagiaire en bij de jongens alleen door een mannelijk personeelslid / stagiaire. Alvorens een teamlid van de andere sekse binnenstapt, wordt geklopt en even tijd gegund (m.u.v. noodsituaties).

Wanneer blijkt dat de KIVA-aanpak, met daarin de steungroepaanpak en ook de herstelaanpak geen effect heeft en de pester niet stopt met pesten, wordt door de directie, afhankelijk van de situatie één of meerdere van de volgende sanctiemaatregelen getroffen:

1. Het inschakelen van verplichte extern hulp voor de pester bij schoolmaatschappelijk werk, jeugdhulpverlening e.d.
2. Het tijdelijk plaatsen van een leerling in een andere groep/lokaal;
3. Een tijdelijke uitsluiting van het bezoeken van de lessen van de school met een maximum van drie dagen als omschreven in de schoolgids.
4. Het in zeer extreme gevallen uiteindelijk verwijderen van een leerling. Dit gebeurt in overleg met het bevoegd gezag en de onderwijsinspectie.

Alvorens de directie overgaat tot het instellen van deze maatregelen, wordt uiteraard goed gekeken of de KIVA-aanpak goed is uitgevoerd, zo nodig wordt hier ook een externe KIVA-begeleider van een ondersteuningsinstelling bij ingeschakeld. Daarnaast vindt altijd eerst overleg plaats met de ouders.

Ouders onderschrijven het protocol tegen pesten door ondertekening van het inschrijfformulier. Ouders en school hebben elkaar nodig als het gaat om het voorkomen en aanpakken van pestgedrag.

Zo mogen ouders niet denken dat de school het wel oplost, en de leerkracht mag er niet van uitgaan dat pesten alleen een zaak van de school is. Niet alleen de klas / groep, kenmerken van de school, buurt en de kinderen zelf spelen een belangrijke rol. Uit wetenschappelijk onderzoek is inmiddels ook gebleken dat de opvoedingsstijl en de reacties van ouders een rol spelen bij pesten door leeftijdsgenoten. (Uit de analyse van Brits onderzoek blijkt dat overbeschermden kinderen tussen de 20 en 30 procent meer kans lopen om gepest te worden. Verwaarlozing verhoogt het risico met 40 procent, een strenge opvoeding met 28 procent.)

Eén van de belangrijkste "opdrachten" die ouders hebben, is het **signaleren en melden**. Belangrijk is dat ouders goed luisteren naar en interesse hebben in hun kind(eren) en de activiteiten die zij ondernemen (ook op de digitale snelweg). Wanneer ouders de indruk hebben dat hun kind gepest wordt, zelf pest of signalen opvangen van pesten in de groep van het eigen kind, dient dit zo spoedig mogelijk gemeld te worden bij de groepsleerkracht (ook wanneer het digitaal pesten buiten schooltijd betreft).

Daarnaast is het belangrijk dat ouders **betrokken zijn bij eventueel pestproblematiek en achter de aanpak van de school staan**; alleen wanneer ouders en school op één lijn zitten kan effectief worden gehandeld.

Tenslotte is het belangrijk dat ouders van kinderen die gepest worden of zelf pesten, zich goed **laten informeren en adviseren** over wat zij als ouders kunnen doen om hun kind te ondersteunen. Daarbij is het goed ook open te staan voor hulp. (Zie ook kinderen.moed.nl/pesten).

Niet eigenhandig pestproblemen oplossen!

Wat niet de bedoeling is, is dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te lossen, bijvoorbeeld door de pester bestraffend toe te spreken. Hoewel er vanuit de school begrip is voor de emoties die het teweegbrengt als je kind wordt gepest, is dit onacceptabel en in strijd met onze aanpak en visie, zoals verwoord in dit anti-pestbeleid. Daarbij is het veelal ook ineffectief en heeft het veelal een averechts effect.

Zie ook: **De communicatie met ouders bij incidenten en pesten**